СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ РІК XLV. Ч. 16. Джерзі Сіті, Н. Дж., четвер, 21-го січня, — VOL. XLV. No. 16. Jersey City, N. J., Thursday, January 21, 1937. THREE CENTS

УРЯД ПОЧИНАЄ СТРАЙКОВІ ПЕРЕГОВОРИ

ДІТРОЙТ. — Алфред Словн, представник Ґенеральної Моторової Корпорації, виїхав до Вашинґтону на конференцію з секретаркою праці, Перкинс та губернатором стейту Міщіґен, Мерфіем. Кажуть, що предметом цеї конференції є владштування конференції між автомобільними фабрикантами, робітничою юнією, що веде страйк, і представниками федерального уряду. Покищо є поважні сумніви, чи Словн згодиться на таку конференцію.

У Вашинґтоні відбулася довша, бо 8 годин тревaюча конференція між губернатором Мерфіем, секретаркою праці, Перкинс, і Джаном Луисом, головою Комітету для Промислової Організації.

У Флинті, Міщіґен, трохи ослабло напруження між страйкарами і „льояльними" робітниками, що їх представляє „Флинт Алайенс", коли ця організація згодилася держатись осторонь підчас переговорів між страйкарами й фабрикантами.

РОБОТА КОНҐРЕСУ НАД ПЛЯНАМИ ПРЕЗИДЕНТА.

ВАШИНҐТОН.—Президент палати послів, конґресмен Бенкгед, установив спеціяльний комітет для розгляду пляну президента Рузвелта щодо реорґанізації центральних установ федерального уряду. Ці конґресмени будуть належати до окремого комітету палати послів і до спільного комітету обох палат конґресу.

Серед конґресменів починає виринати опозиція проти творення нових департаментів. З публичною заявою проти цього проєкту виступив теж президент американського Торговельної Палати.

МАЙНЕРСЬКА ЮНІЯ НА ДОПОМОГУ АВТОМОБІЛЬНИМ СТРАЙКАРАМ.

ВАШИНҐТОН. — Майнерська юнія „Юнайтид Майн Воркерс оф Америка", що зорґанізована на промисловій засаді й належить до Комітету для Промислової Організації, постановила наложити на кожного члена розмет у сумі одного доляра за січень і одного доляра за лютий на ціли створення фонду на підмогу автомобільним страйкарам.

З огляду на те, що юнія має 450,000 членів, вона сподівається зібрати на допомогу автомобільному страйкові 900,000 долярів.

Тимчасом робітники фабрик Ґенеральної Моторової Корпорації в Болтимор, Меріленд, що не можуть працювати через страйк у Міщіґені, постановили вибратися масово до Вашинґтону й там демонстраційно засісти на ступнях капітолю, поки уряд не візьметься до посередництва в страйку.

ОСТЕРІҐАЮТЬ ПЕРЕД ДИФТЕРІЄЮ.

НЮ ЙОРК.—Міський уряд здоровля стверджує деякий зріст числа нових занедужань на інфлюенцу.

Уряд здоровля ствердив теж, що в останньому тижні в місті занотовано 45 нових випадків дифтерії. Це є значно більше, як було в цім часі останнього року.

РАБІН ЗАКИДАЄ ПОЛЬЩІ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ЖИДІВ.

НЮ ЙОРК. — Д-р Стівен С. Вайс, президент Американського Жидівського Конґресу, виступив тут у публичній промові з закидом проти Польщі, що вона переслідує жидів. Не зважаючи на те, що Злучені Держави зробили Польщу великою державою, — говорив рабін — Польща поломила свої обіцянки, що дозволить жидам у себе розвиватися.

ЗДАЛИСЯ В СПРАВІ МОРДУ В ОПЕРІ.

НЮ ЙОРК. — Одна адвокатська фірма порозумілася з поліцією щодо здачі двох людей, що брали участь у бенкеті в „Манґетен Опера Гавз" останньої неділі, на котрому вбито Френка Чічера. По порозумінню з поліцією адвокат привів на поліційну стацію Ґабріела Клара, що займається переводом одіння, та Джозефа Берґера, делеґата одної кравецької юнії. Оба були ще одіті у вечірню святочну одіж, у якій вони були на бенкеті. Їх зараз арештовано як підозрілих за вбивство Чічера.

Обидва кажуть, що вони здалися тому, що цього домагалися їх родини, котрі побоювалися, що на них пімститься родина вбитого, заки поліція їх зможе знайти й арештувати. Адвокат арештованих каже, ща Чічера вбито підчас загальної бійки на бенкеті, котру почав самий Чічеро, коли схопив великий скляний полумисок до леду й кинув його на бенкетового гостя, що прийшов від іншого стола до стола Чічера вспокоювати галасливих бенкетовців. Поліція шукає ще брата Ґабріела Клара, Ґарія Клара.

ЛАВА ПРИСЯЖНИХ БЕЗ ЧОЛОВІКА.

Петро Ґваріно, 38-літній колишній власник ресторану, ставав у Нюарку, Ню Джерзі, перед місцевим федеральним судом обвинувачений за грабіж поїзду залізниці Ірі. Грабіжу допустився він у Велику П'ятницю минулого року в місцевості Нотлі. Поставлений на суд, Ґваріно відмовився наймити адвоката. Обороняючи себе самого, він вибрав собі лаву присяжних суддів з самих жінок. По скінченню доказового поступовання обвинувачений самий промовив до присяжних. Він, видно, надіявся зворушити жінок до сліз. Це йому не вдалося. Жінки одноголосно признали його винуватим грабіжу. Йому присудили вязницю до 30 літ.

ОЩАДНОСТИ З НЕБА.

У Швеції ведуть тепер незвичайно сильну пропаганду за ощадність. Поодинокі кредитові і банкові установи видумують найріжнородніщі способи. Їх реалізація кощтує нераз солені гроші.

Каса ощадностей у Стокгольмі спустила одної листопадової неділі дощ ощадностевих книжечок на голови зчудованих мешканців. Очевидно, що книжечки з неба не були ніякою манною, тільки їх скинули з пасажирського літака, який літав над містом. Кожний, хто підніс книжечку, йшов до банку, де дописували йому ще 5 корон за увагу. Тепер мешканці Стокгольму виглядають за кожним літаком, чи не впаде на них знов дощ ощадностевих книжечок.

ПОСУХА В ЛІБІЇ.

У західній частині Лібії, італійської кольонії у північній Африці, настали страшні спеки, які вже досі наколи великі шкоди у хліборобстві і годівлі худоби. Щоб рятувати звірята перед повною загладою з причини посухи, губернатор кольонії доручив перевезти 250,000 штук худоби до Киренаїки, де нема таких великих спек і де є багато відповідних пасовиськ. Цілий траспорт разом із пастухами перевезли на кораблях. Коли посуха в Лібії промине, худобу звернуть власникам, але поворотна дорога вестиме вже сушею. Щоб облегчити транспорт, губернатор доручив вибудувати 75 артезійських криниць і заложити більше як 300 водопоїв.

ЖІНОЧИЙ СМАК.

Один із відомих французьких фільольоґів помістив в одним паризьким часописі статтю про ріжне чергування смаку сьогоднішної жінки. В 20-тім році життя жінка їсть із найбільшою приємністю свіже печиво, тістечка, любить морозиво й вина, одним словом ласощі. 30-літня жінка має найбільший апетит на кавяр, устриці, гусячу печеню, сильне вино і добру чарку кави. Десять літ пізніше найрадше їсть жінка курятину, овочі й попиває мінеральними водами. Коли жінка наближається у свої вічно молодім і радіснім житті до половини століття — тоді вона знову вертається до своїх дівочих забаганок.

СКАНДАЛЬНА ІНВАЛІДСЬКА АФЕРА.

У звязку з аферою, викриту в повітовому старостві у Львові, де кілька урядовців у порозумінні з шайкою посередників призначували інвалідські ренти людям, що не мали до того права, арештовано крім винуватих урядовців і кільканадцятьох посередників також 37 осіб, що дістали ті ренти. Всі вони жиди. З наказу слідчого судді переведено ревізію в союзі жидівських воєнних інвалідів при вул. Домініканській і опечатано його домівку. Заповідається сенсаційний процес.

БАКТЕРІЇ З МАРСА.

Ще при кінці минулого століття Гельмгольц висловив погляд, що в середині метеоритів знайдуть колись люди мікроорґанізми космічного походження. Йому доказували, що метеорити розпалюються підчас лету під натиском повітря і жаряться, отже мікроорґанізми мусілиб згоріти.

Одначе тому, що метеорит перелітає крізь земну атмосферу дуже скоро, розпікаються тільки його верхні частини і мікроорґанізмам, які є глибоко в середині метеориту, жар нічого не шкодить. Навпаки бактерії, що летять у метеориті крізь світові простори, мусять витримати холод, що наближається до абсолютного зера, значить до — 273 ст. Останні досліди виказали, що мікроорґанізми не бояться теж і холоду.

Проф. Каде із ляборaторії у Шарльотенбурґу доказує, що бактерії не гинуть навіть тоді, коли їх занурити у речовині ґелій, яка має — 272 ст. і витримують таку операцію півтори години.

Лондонський учений проф. Макфайдн заявив, що бактерії можуть жити, не затрачуючи розплодових здібностей навіть шість місяців у розрідженім повітрі при — 200 ст. Одночасно заявив він, що ріжні роди бактерій можуть жити навіть 10 літ зовсім засушені, без найменшого сліду воскости, конче потрібної до всіх інших життєвих процесів.

Це доказує, що всі прості, нескладні орґанізми можуть свобідно відбувати міжпланетарну дорогу.

ФАЛЬШИВІ ОРДЕРИ.

В Римі розпочався сенсаційний процес проти фабрикантів фальшивих ордерів, якими за грубі гроші відзначували наївних. Між обвинуваченими знаходяться кілька, загально знаних достойників, і представників аристократії, що торгували ордерами св. Юрія Бельґійського та Боґоні. Перший ордер ніколи не існував, а другий давно скасовано. Від відзначених осіб брали поважні суми, призначені нібито на добродійні ціли. Суми доходили до кільканадцятьох тисяч лір. Між відзначеними в той спосіб фальшивими ордерами знаходяться визначні промисловці, артисти, адвокати та журналісти.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ПРИМАРИ В ОДНІЙ НІЦЕЙСЬКІЙ ВІЛЛІ.

Мешканці чудового міста на Рівєрі, вічно погідної Ніци, заняті останніми часами таємними явищами в одній віллі, захованій у чудовому парку. У цьому старому будинку появляються духи, і то так настирливо, що навіть паризькі окультисти вибрались туди перевірити ці дивні явища.

Будинок, де діються ці речі, це давній замок. 40 літ тому був він власністю одного російського аристократа. Гроша мав він багато, але найближче сусідство Монте Карльо зруйнувало його. Він хотів їх мати ще більше і все програв у рулетку. Він застрілився у своїй віллі. Від того часу мешканці віллі стверджують, що в кімнаті колишнього самогубця чути всякі шелести. Віллу купували ріжні люди. Кілька літ тому стало її власником якесь подружжя з Парижа. І кілька літ було спокійно. Власники віллі сміялися з чуток про духи. Але саме недавно кухарка і покоївка з цього дому явились у своїх господарів з переляканими мінами, заявивши, що в ночі чули плачі та стогони у „нечистій" кімнаті. Коли власник дому виїхав на кілька днів, таємні голоси вночі значно зросли. Його жінка прокинулась від криків і заявила своєму чоловікові, що більше там мешкати не буде.

Чоловік хотів сам перевірити справу. Він причаївся на ніч у сумежній кімнаті, з револьвером. Коли опівночі крики повторились, він вибіг за таємним спричинником цього неспокою. Він не міг дістатись до кімнати з духами, хоч двері були незачинені — не мав сили їх відчинити. Коли він почав стріляти туди, двері відчинилися самі, якби хтось їх відчинив рукою з другого боку, а в кімнаті не було нікого. Поліція не знайшла в кімнаті ніяких підозрілих слідів. Ніца чекає зацікавлена, що скажуть знавці окультисти з Парижа.

БЛЬОНДИНКИ ПЕРЕД НЕБЕЗПЕКОЮ.

Професор біольоґії у Кембриджі Джозеф Баркрофт проголосив наукові ревеляції, що бльондинки за недовгий час зовсім переведуться.

Тільки брунетка має у своїй шкірі всі елементи, потрібні до охорони перед недугами. Бльондинки дуже легко западають на здоровлі, спеціяльно на грудні недуги. На думку проф. Баркрофта, між бльондинками і брунетками є величезна ріжниця, багато більша, як між німцем і китайцем. Вже тепер — каже Баркрофт — можна помітити, що типи бльондинок знижають так, як це діється з деякими расами людей.

Один із засобів, що на їх підставі проф. Баркрофт переводить клясифікацію людей — це вплив сонця на шкіру. Брунетки опалюються, а бльондинки червоніють від сонця, як раки. Велике значіння має також скількість волосків. Коли брунетки мають на голові приблизно 80—100,000 волосків, руді 25,000, бльондинки, маючи їх тільки 15,000. Всі ці явища, — каже Баркрофт — заповідають неминучу загибіль бльодинок.

ЧЛЕН ОУН ЗНОВ ПЕРЕД СУДОМ

ЛЬВІВ. — У львівському окружному суді має відбутися ще одна розправа проти Евгена Качмарського, якого засудили були на 15 літ вязниці в процесі за вбивство мін. Перацького. Качмарський відсиджує кару в Святохрестній тюрмі. Тепер обвинувачують Качмарського за те, що 1-го липня м. р. підчас побуту у львівській вязниці намагався витяти отвір у підлозі вязничної келії, щоби цим робом зробити перехід до канцелярії та, перепилувавши крати в вікні, втекти. Підкомісар вязничної сторожі, Оболевський, завважив, що сиплеться з суфіту та що чути підозрілі рухи. Він заалярмував вязничну сторожу й сходин Качмарського на гарячому вчинку. Вязнична сторожа забрала йому пилочку для протинання задізних крат. Звідки Качмарський дістав цю пилочку, не хотів зрадити.

ПОЛЯКИ НАПАДАЮТЬ НА УКРАЇНЦІВ.

ЛЬВІВ. — Краєві часописи, приносять, таку новинку: „Не забулася ще справа нападу личковецьких латинників на спокійно повертаючихся 6 вересня м. р. з просвітянського свята в Трибухівцях луговиків з Постолівки й Ракового Кута, а вже маємо новий напад латинників з Городниці на читальню „Просвіти" в Раковім Куті". Далі новинка приносить опис тих українських установ, що існують у Раковім Куті, і приходить до самого нападу; та замісць опису видніє лиш пусте, біле місце, бо польська влада цю новинку сконфіскувала.

СЕЛЯНСЬКА ДЕМОНСТРАЦІЯ В КОЛОМИЇ.

КОЛОМИЯ. — Дня 1-го січня 1937 в Коломиї відбулася цікава демонстрація: На вулицях міста явилися сотки селян з околичних сіл: Вербіжа, Сопова, Оскресінець та Кійданча. На грудях демонстрантів мали картки великого формату з написом українській й польською мовою: „Не хочемо лучитися з Коломиєю". Коломия, що внаслідок славної господарки опинилася на краю банкротства, хоче прилучити околичні села до своєї области, щоб у цей спосіб побільшити свої доходи. Селяни протестують проти цього, бо не бачать у цьому для себе ніяких користей, крім збільшення податків. Поліція здирала демонстрантам картки, розганяла їх та не допустила їх делеґації до старовства.

НАШІ ЛЮДИ НЕ ВСЕ ЛЮБЛЯТЬ ОСВІТУ.

ЛЬВІВ. — Кружок Рідної Школи в Костільниках зорганізував за почином нововибраного голови, Петра Святого, курс неграмотних. На курс вписалося ледви 12 членів. У цьому селі на 92 родин є аж 52 старші особи, що не вміють ні читати ні писати. Щоб їх просвітити, заложено згаданий курс для неграмотних. Та, на жаль, записалося всього 12 членів. Явище це тим прикріше, що цей курс ведеться даром; курсанти не мусять за нього платити.

ФРАНЦУЗИ ЗАСЛІПЛЕНІ В БОЛЬШЕВИЗМІ.

ПАРИЖ.—Секретар професійної спілки копальняних робітників в Ліль, Леґе, що був великим приятелем СССР, поїхав від своєї організації до Совєтів, щоб там зблизька придивитися до совєтського раю і потім те все розказати своїм товаришам. Але, побачивши цей „рай", він вернувся зовсім не той. Він бачив там тільки нужду і рабство. Він, говорив, своїм товаришам: „Бажаю французькому робітництву, щоб воно ніколи не зазнало такої нужди, як та, в якій животіє російський пролетаріят". Він навіть хотів дати відчит про свої вражіння з СССР, але інші члени його організації, засліплені большевизмом, заборонили йому давати відчит і згадувати про те, що він бачив у Совєтах.

ДО МОСКВИ ПРИБУВ АМЕРИКАНСЬКИЙ АМБАСАДОР.

МОСКВА. — Сюди прибув американський амбасадор Дейвіс, у товаристві своєї жінки і доньки. Його вийшла витати на стацію майже вся американська кольонія. Він мав зо собою 50 валіз і 30 куфрів усякого добра. Виїжджаючи до Москви, він засобився всякими потрібними річами, що їх вимагає нинішня цивілізація. Він не забув навіть про корм та вислав до Москви 2,000 пачинів конденсованої сметани, призначеної для власного вжитку. Совєтські власти задоволені з приїзду американського амбасадора та вважають це приязним рухом з боку Америки.

АНҐЛІЯ ПРОСИТЬ І ПЕРЕСТЕРІГАЄ НІМЕЧЧИНУ.

ЛОНДОН. — Міністер Іден виголосив у парляменті промову, в якій апелював до Німеччини, щоб вона занехала свої агресивні пляни в заграничній політиці, щоб станула на мирний шлях співпраці з іншими народами, а Анґлія зо свойого боку буде старатися кооперувати з Німеччиною, щоби по цілому світі настав добробут і спокій. Та передумовою цеї співпраці мусить бути щирість з боку Німеччини, а не дипльоматичні хитрощі, щоб обманути другого.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Edited by Editorial Committee
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗА ТІСНІШИЙ ЗВЯЗОК

Здається, що це повинно бути до певної міри природним і зрозумілим, що без наладнання тісного звязку з українським народом на українських землях тяжко буде вдержати українство в Америці живим, себто діючим. На брак відповідного звязку з Рідним Краєм слідні нарікання уже в самих початках української іміграції до Америки. Ці нарікання продовжались потім довгі десятки літ. Але це нарікали ті, що вийшли з Рідної Землі. Тому дуже великої шкоди з цього не було, бо ті, що нарікали, всетаки вдержували звязок з ріднею, а читаючи краєву пресу, жили далі подіями Рідного Краю. Все те тепер улягає скорій і великій зміні. А та зміна буде вже цілком радикальна, коли американське українство представлятиме вже тільки тут роджене наше покоління. Бож на приїзд свіжих наших імігрантських сил вже числити годі.

Згадуємо за цю важну справу ще й тому, що бачимо, як державні народи беруться на всі лади затіснювати звязки зі своїми земляками, що живуть в Америці. Бачимо, як Німеччина майже офіційно проголосила, що вона обнимає собою всіх тих, що походять з німецького роду, а живуть в Америці. Бачимо, як вона виготовляє щораз нові пляни, як звязати розкинених по світі німців з Німеччиною. І вистарчає теж поглянути от хочби на Польщу, щоб зрозуміти, яку велику вагу прикладають народи до своїх іміграцій. Цеж вона зорганізувала Світовий Союз Поляків, який уже відбув свій зїзд у Варшаві й створив відповідну організацію з президією, що має за завдання затіснити звязок між Польщею і поляками, що живуть поза нею. А саме тепер відбуваються в Польщі маніфестації, які мають на цілі зблизити польських імігрантів до Польщі. Підчас тих маніфестацій переводять навіть грошеві збірки на піддержання польських шкіл для польських імігрантів у ріжних державах. Цілу половину січня призначено в Польщі на такі маніфестації. А день 24 січня названо „Днем Поляка за Границею", і цей день має бути відсвяткований у цілій Польщі.

Річ ясна, що ми, як нація недержавна, не можемо осягнути в цій справі того, що осягають державні народи. Якби Україна над Дніпром була хоч тінню якоїсь української держави, то природньо, що вона вже давно булаб зацікавилась і українською іміграцією. А так вона виконує тільки прикази Москви. Значить, якщо цікавиться нами, то на те, щоб і тут добивати правдиве українство, як його добиває на Україні. Та все те не звільняє ні нас в Америці ні Рідний Край від обовязку уложення певного пляну, що змагає до більшого затіснення між українцями на рідних землях і українцями на іміграції. Це теж справа, про яку годилось би публично заговорити.

„ЩАСЛИВЕ І ВЕСЕЛЕ ЖИТТЯ"

Диктатор кивнув, і зараз по всім безмежнім СССР, як колись під владою царів за життя Шевченка, гомінкою луною пішло:

„Гуля наш батюшка, гуля,
Ура, ура, ура!"

Сталін звелів, щоби було веселе й щасливе життя, і (на папері, в советських часописах) „бисть тако". Проте навіть советські щоденники не можуть заховати правди: іноді одна маленька вістка, як сонячне проміння, освітить дійсний побут так, як він є. І виявляється тоді: нема в СССР братерської любови, а є звіринна ненависть і страх; приклад нелюдської поведінки дають саме комуністи, що мають у державі владу. Комуністична бюрократія незалежна від народнього вибору, критика її роботи вважається за злочин проти держави. Тому бюрократія в СССР краде постійно, систематично і... безкарно. Як виглядає те „веселе життя" в советській деспотії в дійсности, про те говорять саміж комуністичні газети.

Беремо московську „Правду" з 19. грудня. З Петербурга (тепер Ленінград) приходить така вістка: 12-літній хлопець Володимир Поросятніков, син робітниці, 4. грудня був у крамниці, щоб подивитися на ялинку. (Сталін, як знаємо, дозволив мати ялинку на Різдво, хоч раніше освітлення на Різдво ялинки вважалося за „контрреволюцію"). В крамниці було ще багато інших дітей. Котрась дитина взяла собі щось у крамниці, зчинився переполох, покликано поліцая („міліціонер"), і сторож „порядку" потяг до буцигарні трьох хлопчаків, між ними й Поросятнікова. По дорозі хлопець упав і за те дістав від міліціонера ногою в бік. В холодній хлопець жалівся, що він нездужає, але міліціонери не випускали його. Пустили Поросятнікова до дому тоді, коли він почав блювати і мочити кровю. Мати повела сина до лікаря, і виявлено, що його треба негайно оперувати. Операція показала, що „сторож порядку" своїм чоботом розбив хлопцеві нирку. Невідомо, чи Поросятніков вийде живий після цієї історії.

А щож міліція? Міліція донесла вищим урядам про цей випадок аж 7. грудня. „Правда" зазначує 19. грудня, що назвище міліціонера, який побив Поросятнікова, **ще й досі невідоме.** Справа ясна: його начальники покривають, бо що там він зробив? Тільки вдарив ногою хлопця. Хіба в СССР дороге людське життя? Он Сталін винищив міліони людей, а йому нічого. Так мусить думати кожний „порядний" комуністичний міліціонер..

З Петербурга „Правда" переносить нас у глуху провінцію, в місто Мелекес за Волгою, в Самарській области. В Мелекесі вбито делегатку на всесоюзний зїзд советів, Проніну, в той день, як вона приїхала з Москви в своє місто. Проніна була вчителька, мабуть не-комуністка. Обставини її смерти „Правда" описує так:

„Потяг приїхав в 9. годині ввечір. Було темно. Проніна знала, що вночі вулицями Мелекесу ходити небезпечно. В цілім місті нема ніодної зовнішньої варти міліції. Вулиці неосвітлені, вимощених вулиць нема, на шляху купи замерзлого болота, хідники скопирсані. Населення налякане грабіжниками та злодіями. Слідство виявило, що Проніна звертадася дорогою до багатьох людей, просила, щоб провели її. Але — ніхто не взайшовся, щоб відвів до дому вчительку. По дорозі хтось її вбив. І, як і у першім випадку, „пошукування за злочинцями продовжується".

Ось третій образок, з самої Москви. 16. грудня в трамвай ускочив невідомий безпритульний хлопець, вихопив ручну торбинку у громадянки Первової і негайно вискочив назад. Перова вискочила за хлопцем, але впала навзнак так тяжко, що не прийшла вже до свідомости, умерла в лічниці. Про хлопця, що завинив смерть Первової, „Правда" лаконічно зазначує: „Малолітній грабіжник зник".

„Правда" з 16. грудня містить допис з України, з одеської области. Тут говориться про господарювання комуністів у кооперації. Не торгівля, а крадіж! Але й тут — „рука руку мие", винних нема. Приклади такі: в гарбузинськім районі член управи районової кооперації, Воронич, украв 1,715 рублів — і залишився на свойому місці. Голова кооперації в Солоній (вознесенський район) украв 1,303 рублі, теж лишився головою й надалі. В Роздільний кооператор Юхим, украв 9,692 рублі, був засуджений на 1 рік примусової роботи, але й надалі лишається завідуватем торговельного відділу районової кооперації. Загалом за 9 місяців 1936 року в кооперації на Одещині розкрадено грошей і товарів на суму коло 2,500,000 рублів. Злодіїв народнього майна, як пише „Правда", не тільки не покарано, але, наприклад, управи районових союзів просять за своїх членів, що провинилися, щоб їх не судив суд. Навіть ті, що їм присуджено, щоб віддали украдені гроші кооперації, про це й не думають. У зельцькім районі засуджений кооператор Маєр не хоче віддати 3,450 рублів, а якийсь Ванглер, що вкрав ще 1935 р. 3,226 рублів, теж не вернув грошей.

Зрозуміло: „свої люди". Коли голодна селянка візьме з колгоспного поля десяток колосків, щоб дати своїм дітям, то за цей „злочин" карають смертю. Але комуністична бюрократія, що краде, може бути спокійна. Вона має „щасливе і веселе життя" і за це дякує Сталінові.

О. Я.

ЗЛОЧИННІСТЬ В АМЕРИЦІ

Поповнено в Америці новий звірський злочин, який потряс сотнями міліонів людей у цілім краю та приніс чимало нечести американській нації за границею: Невідомі злочинці схопили 10-літнього синка лікаря Матсона, щоб дістати за нього окуп. Батько готов був дати окуп у висоті 28 тисяч долярів, якого злочинці жадали, але вони не мали відваги зголоситися по нього. Після кільканацятьох днів розшуків хлопця його знайшли замордованого в ліску. Як виказала автопсія, хлопця передтим тортурували; він мав рани по цілому тілі від побоїв, а також розбитий череп, від чого й наступила смерть. Цим звірським злочином зацікавився сам президент Рузвелт і припоручив слідчим чинникам перевернути землю, а знайти злочинців. У тій цілі вислано до стейту Вашингтон, в околиці злочину, десять тисяч поліцаїв і детективів.

Рівночасно з тим мордом у Квінс, біля Ню Йорку, поповнено другий злочин: злочинець замордував молоду жінку ударом молотка по голові та кинув її у ванну. У цьому другому випадку поліція зловила вже підозрілого в убивстві, до якого він уже признався. Є ним 33-літній мурин, сторож дому, який допустився цього морду в цілі грабіжу.

Ці злочини не приносять чести американським поліційним і судовим урядам. Вони теж компромітують цілий американський нарід в обличчі заграничної опінії. І це не є перший злочин, що кидає чорне світло на американську націю. Перед ним уже був огидний морд дитини Линдберґів, що потряс совістю цілого світу. Маючи на увазі ці і їм подібні злочини, приходиться зробити сумне твердження, що вони вже не є випадковістю. Які причини цих злочинів? Є їх ціла низка.

Звичайно люди поповнюють злочини з таких причин: а) з пристрастей, таких як гнів, ненависть, любов, пімста; б) з помішання розуму чи божевілля, і в) з бажання наживи. Цих останніх є найбільше і вони самі по собі є найгидкіші.

В Америці, на жаль, є якраз найбільше злочинів цеї останньої категорії. Явище це прикре й тому, що тими злочинами займаються цілі організовані ґрупи, які рішаються на них не примушені тяжкими матеріяльними злиднями, не голодом, тільки низькою жадобою жити люксусово, себто мати все, що тільки життя може дати, не працюючи й не продукуючи нічого корисного. Злочини бувають у кожнім народі. Можна навіть ставити в сумнів, чи американські злочини пропорціонально до населення є чисельніші від злочинів серед інших народів. Але американські ґенґстери притемнюють злочини інших своїми низькими мотивами, тим, що саме вони мають найменше причин знижуватися до низьких інстинктів.

Треба підкреслити, що за це можна винувати і слідчі американські власти, що нераз не стоять на висоті свого завдання. Часто на перешкоді справедливости стоять ріжного сорта несовісні політикери. Едгар Гувер, голова „джі-менів", себто федеральних поліційних агентів, сказав, що суспільним ворогом першого ступня тепер в Америці є несовісні політикери, які охороняють злочинців і помагають їм уникати руки справедливости".

До певної міри спинюють викорінювання злочинів навіть самі суди, які не потягають злочинців до скорої і гострої кари. Як один американський часопис заявив: „В Америці є новиною, коли злочинця скоро потягнуть до відповідальности, а в Англії є новиною, коли злочинця скоро не засудять". Англійські суди безперечно є одні з найтвердших і найсправедливіших на світі. Рідкістю буває, щоб засудженого на смерть злочинця помилували. Англійські судді стоять на становищі, що вони не мають права виказувати милосердя суспільним проступникам, а повинні поступати з ними так, як прикаже закон. За особисту образу може собі даний чоловік виявити милосердя і проступникові цю образу простити. Але за образу проти суспільности суддя не має права виявляти милосердя. В той спосіб розуміють в Англії справедливість не тільки фахові судді, але також присяжні. В той спосіб розуміють закон також оборонці. Англійські оборонці знають, що їх найвищим обовязком не є „за всяку ціну увільнити від кари обвинуваченого", тільки подбати, щоб суд „не засудив невинного чоловіка", або „щоб винному не дав завеликої кари".

На жаль, в Америці є багато таких оборонців, які пускаються на найхитріші адвокатські штучки, щоб тільки увільнити свого клієнта. Чим більше доказів проти обвинуваченого, тим більше потім слави для адвоката, що зумів його охоронити від виміру справедливости.

Переходячи причини злочинности в Америці, не можна поминути також певної частини американської преси; тої частини, яка жирує на сенсаціях, яка смакує в розбабруванню злочинів і розписується про злочини не в цілі виховання суспільности, тільки в цілі задоволення низьких інстинктів. Для цього роду часописів не є міродатним добро тої суспільности, якій вони повинні служити. Вони дбають тільки про особисті зиски, а саме, про найбільше число передплатників. Часте читання сензаційних звітів зі злочинів може викривити психіку людини; воно пробуджує і викормлює приспані звірячі інстинкти.

На злочинстві заважує також те, що внаслідок фільм, преси, фотографій, радія, оголошень — життя найвищих аристократичних кляс є відоме і найширшому загалові. А загал, знаючи, як живуть щасливці цього світу, знає і те, що він не може зазнавати тих люксусів, які їх мають багаті. І так він бачить з одного боку скромне життя, а нераз і недостатки, а з другого боку перебільшену розкіш. А багаті, часто закохані самі в собі, не бачать того, що діється по стороні бідних. На нарікання тих останніх, вони мають одну відповідь, а саме те, що бідні кляси в інших народів живуть далеко гірше, ніж бідні в Америці. Це до певної міри правда. Навіть можливо, що чужа „люксусова верства" нераз не може доступити і до тих „люксусів", що їх має широкий американський загал. Та це справи не вирішує, бо ми живемо — в Америці. А тут інше мірило життєвої стопи. Тут негодують, коли не можна задоволити американської життєвої стопи. А це негодування викликує огірчення з приводу нерівного маєткового стану людей. Знову це огірчення стає тим фактором, який відграє поважну ролю в зрості злочинства в Америці.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Ембрідж, Па. — В справі проголошеної в „Свободі" з 11. січня жертви на Рідну Школу в сумі $10 гром. Михайло Фук подає таке: „На річнім мітінгу Бр. св. о. Николая, від. 276 У. Н. С., на заклик Дмитра Скрабути і Михайла Фука члени зложили дрібними жертвами $9.94, а з братської каси доложено 6 центів. Разом $10."

Провіденс, Р. Ай. — В дописі з 11. січня б. р. має бути між жертводавцями: Григорій Бойко $1.

С. Б., Ню Йорк, Н. Й. — Мусить бути задержаний відступ між лініями. Друкарям тяжко це складати, а крім цього нема місця на поправки. Пишете на машині, то це не справляє Вам ніяких труднощів, щоб застосуватись до тих завваг.

Талант.

— Пане докторе, мій чоловік мусить бти тяжко хорий. Я нераз говорю до нього, а по кількох годинах запримічую, що він не чув ні словечка.

— Пані добродійко! ви це називаєте недугою?! Це не недуга, це попросту талант! — відповів лікар.

Улас Самчук.

ВІЙНА І РЕВОЛЮЦІЯ

Друга частина „ВОЛИНІ".

Передрук заборонається. — Авторські права застережені.

(106)

Висипався ячмінь. Замовкли солові. Зачервоніли і налилися соком черешні. Скінчилася школа.

Володько не міг перемогти в собі свого почуття. Ходив, мов ранений. Юначі його очі засвітились небезпечними вогниками ненависти. Хотілосяб на комусь пімститися. На пальцях відчуває замість нігтів звірячі пазурі, що час від часу показуються на світ, то знов ховаються, мов у молодого тигра.

Збирався йти до дому, але майже несподівано налетів буревій большевицького наступу. Чутки і розмови про це вмовкали, але ніхто не думав, що воно станеться так скоро. Люди чекали, сподівалися й раділи.

— О! Чекайте! Як прийдуть ті!... Вони дим покажуть!...

— Що покажуть, то покажуть. Кажуть, Ленін і Троцький все по старому повернули. За комуню ні слова.

— За грабунок карається смертю. Он, кажуть, один большевик у когось там взяв курку. Мужик поскаржився і большевика розстріляли мов собаку.

— Не твоє, не бери. Хочеш мати — купи!...

Такі розмови чути на кожному місці. Ніякі слова, ніякі противні докази не мають успіху. Так допекли „ці", що нікому не може прийти на думку, щоби були ще гірші.

Одного ранку зненацька по хутку чутка:

— Тікайте!... Ховайте коні!

Всі, хто має коні пре ними в ліс та хащавини. Володько схватив дядькові лошаки і пігнав „у Хвищик". Густий грабовий молодник. Побіч рів, зарослий калиною, терном і диким черешнями. До самого рову і далі через ліс глибоким провалям врізалася вузенька дорожина. День ясний, сонячний.

У гущавині рух і життя. Скрізь поприв'язувані коні, а коло них гуртами молодь і старші люди. Коні напоготові. Як тільки що — за повід, махнув на коня і гайда далі. На взліссю і на полі варта. У лісі також вартовики.

Володько видрапався на високу струнку черешню. Черешня вища від всіх дерев і звідціль видно польову дорогу, що йде від Верхова. Видно також чеську кольонію Борщівку, поля, луг. Десь на сході разразом чутно гарматню мову. Між листям кругом Володька спілі ягоди. Не можна втриматися, щоб не рвати їх. Він їсть їх і спльовує кістки на землю. Зза горбка на схід по дорозі звивається якийсь гурт людей. За кілька хвилин Володько бачить, що то вояки. Число їх невелике, а з ними один вершник.

Вояки не йдуть, а майже біжать. Варта зпід лісу подає сигнал. Володько також свиснув умовленим посвистом, щоб там у низу були готові. Кілька людей має зброю і коли ворогів не багато, їх можна зовсім легко підстрілити.

Майже одночасно з протилежного кінця дороги являється якась підвода. Вона доїжджає до тієї дорожини, що збігає вниз „до Хвищика". Вершник, що їде з утікаючими вояками, помічає підводу, наганяє коня і чвалає їй назустріч. Підвідчик раптом зривається, обертає батіг пужалном, гарадцить по втомлених конях, звертає на дорожину і пре вниз у провалля...

— Стуй! Стуй, пся крев! — крикнув вершник і пустився через овес навперейми за підводою.

— Стуй! Стшелям!... С-вий сину! Стууууй!...

Дебела, гуська коняка вершника ледь клигає вівсом. Вершник погрожує, що буде стріляти, але не знімає з плечей рушниці. Піхотинці, що біжать дорогою, теж погрози не виконують.

В той час із лісу чути кілька стрілів. Це селяни. Вершник відразу зупиняється, круто повертає коня і тікає назад вівсом на дорогу.

— Пак! Пак! Пак!... — впало ще кілька стрілів. Вершник зо всієї сили острожить коня, але відразу щось з ним сталося. Він випускає з рук повід, деякий час ще незграбно підгицує на сідлі і далі падає на землю.

В той час зза гори, звідкіль вибігли вояки, вигульнули ще кілька вершників. Пригнувшись до кінських ший, вони навзаводи пруть вперед. Піхотинці, що біжать спереду, починають нервуватися і нараз розсипаються по полю. Знов чути кілька стрілів. Деякі попадали просто на дорозі. Але вершники пруть вперед. Крик, свист, заблищали шаблі.

— Аааи! Матко Боска! — виразно вчув Володько і побачив, що піхотинці позривались на ноги — та попіднімали вверх руки... Але шаблі вершників замигали над головами піхотинців. Їх все менше. За хвилину вершники кидають усе і з місця пруть далі. Ще хвилина і вони сховалися за могилою.

Володько швидко злазить з черешні і, розгортаючи галузки кущів, біжить до коней.

— Большевики! — гукає він.

Але там уже всі знають про це.

З села прибігли кілька розчервонілих і засапаних дядьків: — вертаймось до дому! Большевики!

— До дому! — подається далі ланцюгом чутка. Прибігли також ті, що стріляли, з рушницями „на пасі". Вони вдоволені своїми успіхами. Все таки не даремно кілька „патронів" вистріляли.

— Це я його так, — хвалиться Іван Сурко.

— Нее... Бре', бреше! Он і Мифод свідок. Я! Їй-бо' я!...

— Та не бреши!...

— Хрест на церкві, комин на хаті, що я...

— Ха-ха-ха! Ти, так ти! Чорт з тобою. Хай там — і тикнув пальцем у небо, — на тебе його й запишуть.

— А в селі — захоплено оповідає відомий ентузіаст „зміни влад" Терешко, — пооовно! Повно! — з притиском зазначує. Вїхали й відразу: Где староста? І різнув матюком. Кавалерія з „красним хлагом" пролетіла... Кажуть, сам Будьонний...

— Ну... То „наврат" — сумніваються скептики. — Якінебудь з менших.

— Але кавалерія! Ех! Кожний, як вогонь. Сорочки порохристані, шапки на бакир. „Ті" ще в селі з маслом та сметаною розправлялися, а ці, грім їх убий, як знеба! Ох же й налякали їх. Ні одного „в плен"... Всіх — на місці...

— Здорово! Звісно пани. Сметаною захопилися.

— А баби після, знаєте, оджогами їх, коцюбами! А ще ті, Яську, сметана! На, на! Їж!...

(Дальше буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ВБИВСТВО НА БЕНКЕТІ.

Вбивство Франка Чічера на бенкеті в бенкетовій галі дому опери Мангетен у Ню Йорку є теж повчальною подією.

Вбивство скоїлося через те, що на бенкеті підпиті гості при одному столі зчиняли далі галас, що через нього гості при інших столах не могли чути промов. Стали гості кричати на стіл підпитих крикунів, а коли це не помагало, один з гостей, що сидів при близькім столі, підійшов до стола крикунів і крикнув: „Шат оп!" В його голову полетів таріль. Він схопив крісло. Інші собі. Зчинилася бійка. Хтось виняв ніж. І нині один з крикливих гостей лежить трупом з двома смертельними ранами.

Що було мотивом убивства? З усякою певністю ще не можна цього сказати, але догадатися можна, що мотивом було обурення на тих, що, зайшовши у велике товариство людей, поводяться так, гейби вони були самі. Як одно сотворіння, що, ставши коло корита, запхає до нього не лише рило, але й ноги.

УРЯДНИКИ, ЧИ ПОТАКАЙЛИ?

На слідстві, що його веде пенсилвенійська леґіслятура над практичним урядуванням урядників у місті-повіті Філядельфія, виступив один з членів „ради ревізії податків" та зложив цікаві зізнання про діяльність 80 асесорів для оцінки землі, з котрих кожний побирає по 5,000 долярів річної платні.

Говорив цей свідок, що більшість цих асесорів не видає властиво ніякої думки, а тільки каже „єс" на думку своїх товаришів-асесорів.

Він радив, щоб законом зменшити число асесорів та в цей спосіб усунути цих потакайлів.

АРИСТОКРАТІЯ И САМОДОВІРЯ.

На основі недавнього декрету Гітлера, в Німеччині мають бути заведені для національної соціялістичної молоді спеціяльні школи, що мають її вчити на правителів.

Школи мають називатися замками. Мають вони бути положені в гарних околицях. Молодь має називатися „юнкрами". Вони мають вести напружене, але обильне життя, і мають смакувати в усьому, в чому смакувала колись аристократія. Кожний студент має мати свого коня й виїздити на полювання. Мовляв, у цей спосіб у них буде вироблятися самодовіря.

Чи аристократичне життя справді дає самодовіря? Здається, що малохто в Німеччині мав уже стільки аристократичного життя, що бувший цісар Вільгельм Другий, а проте найзамітнішою прикметою його характеру був брак самодовіря. І те саме відноситься до бувшого анґлійського короля Едварда Восьмого нині князя Виндзору.

ТЕЖ АРИСТОКРАТІЯ.

Власне цими днями появився анґлійський переклад московської книжки під наголовком „Остаточна боротьба", що змальовує родинне життя ґрафа Льва Миколаевича Толстого, відомого московського письменника.

Книжка складається з щоденника ґрафині Толстої, листів самого ґрафа Толстого, його сина, ґрафа Сергія Толстого. Отже маємо тут образ життя московської аристократії.

Незвичайно цікавий образ цього життя малює нам книжка, що має 400 сторін. Ґраф і ґрафиня живуть зі собою, видно, як пес з котом, коли їм повязати хвости. Між ними йде боротьба на життя й смерть. Ґрафиня остаточно постановляє пімститися на ґрафі через поповнення самогубства: як вона вбється, всі скажуть, що її чоловік до цього її довів. Правда, чоловік і його приятелі кажуть, що вона була божевільна, — розумує ґрафиня, — але інші на це скажуть: „Так, божевільна, але хто її довів до божевілля?" Змордований цею боротьбою ґраф остаточно покинув дім, захорів на дорозі й помер поза домом.

Якби так хтось узявся дати таке аристократичне виховання молоді?

ДЕМОКРАТІЯ И ДОМІНУЮЧІ ОСОБИСТОСТИ.

Сказав оноді Мусоліні одному німецькому ґазетяреві:

„Демократії кінець! Нині віки домінуючих особистостей".

Бачимо, що Мусоліні має про себе добрий погляд. Самий признає, що він домінуюча особистість.

АРТИСТИ И БОЖЕВІЛЬНІ.

Розвелася в Ню Йорку сварка між панною Катериною С. Драйер, президенткою Анонімного Товариства, що виставляє твори модерних артистів, та зарядом Музею Модерної Штуки.

Катерина Драйер відмовилася позичати твори товариства на виставу штуки, влаштовану музеєм, бо заряд плянує виставити твори модерних артистів, а попри них твори дітей і твори божевільних людей. Вона каже, що таке зарядження ображає артистів та осмішує їх напрям. Директор музею каже, що він не хотів ані ображати модерних артистів, ані осмішувати їх напрям. Він хотів держати твори дітей і божевільних в осібній кімнаті, а виставити їх лишень для прирівняння з творами справжніх артистів.

І чи справді, навіть хочби й була схожість між творами модерних артистів, з одного боку, та дітей і божевільних, з другого, чи це може в розумної людини осмішити напрям? Чи не складали поезії божевільні люди? Чи не писали божевільні великих повістей? Чи не компонували великих музичних творів? І чи не було божевільних малярів, що мають вічне місце в історії мистецтва?

ЧИ ВАРТ ПАМЯТНИКА?

На Парк Ров у Ню Йорку святковано оноді заходами Ґілди Вчителів Друкарства 231-шу річницю уродин Венямина Франклина, звісного американського діяча.

Величали його за те, що він причинився до заведення друкарської штуки в Америці. За такі річи величають людей як добродіїв людства.

Тимчасом на зборах Освітнього Союзу Шотляндії, що відбувся недавно в столиці Шотляндії, президентка орґанізації говорила, що затумання народу в нинішніх часах є в звичайній мірі наслідком поширення друкарської штуки й грамотности. Якби при поширенню друкарської штуки й грамотности люди вміли розбирати розумне писання від дурного, чесне від нечесного, гарне від негарного, то з поширення друкарської штуки й грамотности вийшла би велика користь для людей. Колиж одначе маси людей таких річей відріжнити не вміють, коли між ними багато не вміє думати, а багато людей, жадних слави, впливу й багатства, буде видавати книжки й ґазети таким нерозвиненим масам, то чи з друкарської штуки й грамотности виходить масам користь, чи шкода?

ТІ, ЩО БРАЛИ УЧАСТЬ У ПРИЄДНУВАННІ НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО У. Н. СОЮЗУ В 1936 РОЦІ

Понижче подаємо назвища орґанізаторів і число членів, приєднаних тими поодинокими орґанізаторами в 1936 році:

Відділ:	Місцевість:	Орґанізатор:	Повнолітні члени:	Діти:	РАЗОМ
204	Ню Йорк, Н. Й.	Микола Близнак	97	62	159
171	Джерзі Сити, Н. Дж.	Стефанія Галичин	50	32	91
287	Джерзі Сити, Н. Дж.	Стефанія Галичин	9	—	
291	Клівленд, О.	Василь Загґевич	28	37	65
102	Клівленд, О.	Микола Бусько	18	32	50
164	Бервік, Па.	Петро Ґелетій	22	19	41
22	Шікаґо, Ілл.	Тарас Шпікула	9	2	35
221	Шікаґо, Ілл.	Тарас Шпікула	9	15	
76	Нюарк, Н. Дж.	Іван Лисак	4	5	33
240	Нюарк, Н. Дж.	Іван Лисак	24	—	
112	Клівленд, О.	Марія Розоміло	17	14	31
223	Вілкс Бері, Па.	Іван Мельник	9	22	31
277	Гартфорд, Конн.	Павло Курко	9	16	25
272	Мейпелвуд, Н. Дж.	Володимир Стасюк	24	—	24
359	Ірвінґтон, Н. Дж.	Юлія Юревич	8	15	23
141	Дірборн, Міш.	Евстахій Бутковський	22	—	22
11	Джанставн, Па.	о. Н. Волощук	3	18	21
400	Ізелин, Па.	Микола Воловецький	4	12	16
251	Клівленд, О.	Микола Страп	7	8	15
43	Сімпсон, Па.	Анна Городиська	6	8	14
234	Елізабет, Н. Дж.	Константин Пілат	—	14	14
260	Клівленд, О.	Розалія Кокоць	5	9	14
206	Вунсакет, Р. Ай.	Микола Вецал	7	6	13
217	Рачестер, Н. Й.	Андрій Іванів	8	5	13
63	Форд Сити, Па.	Михайло Личак	3	9	12
147	Алентавн, Па.	Павло Лаґоцький	5	7	12
296	Ню Кенсінґтон, Па.	Василь Каліновський	6	6	12
364	Клівленд, О.	Іван Сподар	3	9	12
90	Сентралія, Па.	Іван Чепа, мол.	2	9	11
219	Нюарк, Н. Дж.	Андрій Мудровський	9	2	11
239	Філядельфія, Па.	Володимир Ґалан	9	2	11
281	Бейон, Н. Дж.	Лев Бачинський	8	3	11
292	Дітройт, Міш.	Володимир Дідик	11	—	11
54	Валінґфорд, Конн.	Антін Маланчук	8	2	10
86	Олифант, Па.	Павло Сяламаха	5	5	10
143	Ґрейт Медовс, Н. Дж.	Павло Ландяк	7	3	10
211	Стейплетон, Н. Й.	Теодор Соколовський	2	8	10
282	Сиракюз, Н. Й.	Іван Лесюк	4	6	10
283	Оборн, Н. Й.	Григорій Мулик	—	10	10
319	Нантікок, Па.	Василь Стефунко	1	9	10
330	Літл Фолс, Н. Й.	Микола Паламар	6	4	10
361	Ню Йорк, Н. Й.	Ілля Ґузар	10	—	10
361	Ню Йорк, Н. Й.	Стефан Ковальчик	7	3	10
50	Лорейн, О.	Микола Волошанський	5	4	9
59	Бріджпорт, Конн.	Леонтій Бих	—	9	9
121	Ром, Н. Й.	Олекса Ґадз	6	3	9
255	Вест Нютон, Па.	Василь Шимчук	6	3	9
292	Дітройт, Міш.	Петро Кізел	7	2	9
367	Рачестер, Н. Й.	Михайло Антонів	9	—	9
22	Шікаґо, Ілл.	Іванка Подола	1	—	
125	Шікаґо Ілл.	Іванка Подола	3	3	8
221	Шікаґо, Ілл.	Іванка Подола	1	—	
34	Ембрідж, Па.	Евгенія Кульчицька	8	—	8
120	Аліквіпа, Па.	Олекса Ревть	6	2	8
138	Ґлестонбері, Конн.	Семен Кунікевич	1	7	8
172	Гвіпані, Н. Дж.	Василь Денис	—	8	8
213	Бейон, Н. Дж.	Андрій Бирич	1	7	8
222	Честер, Па.	Микола Мулер	8	—	8
226	Рачестер, Н. Й.	Вінцентий Ковба	8	—	8
252	Шікаґо, Ілл.	Микола Батюк	4	4	8
338	Монесен, Па.	Франко Янковський	5	3	8
386	Шерон, Па.	Андрій Щерба	3	5	8
390	Брістол, Конн.	Микита Савяк	5	3	8
58	Ютіка, Н. Й.	Мартин Романів	6	1	7
72	Тайтусвіл, Па.	Антін Федик	4	3	7
126	Сліквіл, Па.	Григорій Дидів	—	7	7
192	Геркімер, Н. Й.	Матвій Політило	4	3	7
204	Ню Йорк, Н. Й.	Петро Сокальчук	6	1	7
210	Бронкс, Н. Й.	Олекса Плескун	3	4	7
218	Кемпбел, О.	Михайло Ткачишин	5	2	7
237	Честер, Па.	Григорій Стеців	5	2	7
238	Бостон, Масс.	Микола Давискиба	6	1	7
258	Гавцдейл, Па.	Василь Головецький	—	7	7
302	Джексон, Міш.	Іван Шершон	7	—	7
310	Бруклин, Н. Й.	Михаїл Більський	5	2	7
334	Клівленд, О.	Стефан Морозович	5	2	7
369	Палмертон, Па.	Михаїл Куба	4	3	7
5	Асторія, Н. Й.	Павло Барнич	1	5	6
69	Ню Йорк, Н. Й.	Евген Парницький	4	2	6
180	Акрон, О.	Михайло Куґар	3	3	6
206	Вунсакет, Р. Ай.	Ілля Околіта	4	2	6
211	Стейплетон, Н. Й.	Григорій Райнгардт	3	3	6
226	Рачестер, Н. Й.	Володимир Шурґот	6	—	6
226	Рачестер, Н. Й.	Михайло Колданський	6	—	6
269	Рачестер, Н. Й.	Стефан Соколовський	5	1	6
332	Рерітан, Н. Дж.	Микола Попадюк	2	4	6
371	Нюарк, Н. Дж.	Олекса Шумський	4	2	6
375	Філядельфія, Па.	Стефан Крутій	6	—	6
6	Гейстінґс он Гудсон, Н.Й.	Андрій Воєк	—	5	5
14	Нюарк, Н. Дж.	Максим Петрашик	3	2	5
33	Шікаґо, Ілл.	Анна Дзюрдзевич	2	3	5
45	Філядельфія, Па.	Микола Сеник	2	3	5
51	Єйтсборо, Па.	Іван Іваник	5	—	5
53	Пітсбурґ, Па.	Павло Шпікула	—	5	5
75	Дітройт, Міш.	Василь Тарас	3	2	5
84	Савтпорт, Конн.	Петро Дудко	4	1	5
106	Шікаґо, Ілл.	Іван Дацьків	2	3	5
130	Ню Йорк, Н. Й.	Михаїл Коваль	3	2	5
226-367	Рачестер, Н. Й.	Василь Луців	2	3	5
253	Лудлов, Масс.	Михайло Кульбанський	3	2	5
254	Ню Брітен, Конн.	Михайло Тимчишин	2	3	5
320	Болтімор, Мд.	Григорій Іванович	1	4	5
325	Бруклин, Н. Й.	Петро Малицький	3	2	5
345	Мінеаполіс, Мінн.	Григорій Пастушенко	—	5	5
347	Мілвіл, Н. Дж.	Григорій Тимчій	—	5	5
361	Ню Йорк, Н. Й.	Михайло Никифорчин	5	—	5
1	Шамокін, Па.	Василь Курилів	1	3	4
42	Песейк, Н. Дж.	Петро Головачук	3	1	4
64	Петерсон, Н. Дж.	Сергій Вінярський	2	2	4
88	Порт Джервіс, Н. Й.	о. Д. Микитяк	1	3	4
93	Сентрел Фолс, Р. Ай.	Пилип Бенковський	3	1	4
94	Гемтремк, Міш.	Іван Курчак	3	1	4
140	Йонґставн, О.	Василь Терлецький	2	2	4
142	Елізабет, Н. Дж.	Петро Остапчук	2	2	4
158	Бруклин, Н. Й.	Дмитро Сенюта	2	2	4
166	Мекіз Ракс, Па.	Петро Даркош	4	—	4
175	Дітройт, Міш.	Василь Бартош	2	2	4
176	Шікаґо, Ілл.	Петро Бабяк	—	4	4
203	Дітройт, Міш.	Василь Мачежак	4	—	4
268	Френкфорд, Па.	Гавриїл Михалюк	3	1	4
280	Скрентон, Па.	Онуфрій Запоточний	2	2	4
303	Дері, Па.	Анна Куземчак	1	3	4
304	Бофало, Н. Й.	Андрій Ґрубяк	4	—	4
316	Рачестер, Н. Й.	Володимир Ґурянський	4	—	4
333	Бервік, Па.	Розалія Боберська	4	—	4
357	Нортумберленд, Па.	Андрій Возьний	2	2	4
361	Ню Йорк, Н. Й.	Наум Медвідь	2	2	4
362	Брістол, Па.	Іван Сидорський	2	2	4
373	Ст. Луіс, Мо.	Анна Ґромоцька	3	1	4
385	Мінеаполіс, Мінн.	Олекса Козак	1	3	4
30	Бресло, Па.	Михайло Філіпс	—	3	3
32	Форбс Род, Па.	Василь Бордпик	3	—	3
33	Шікаґо, Ілл.	Іван Баран	—	3	3

(Дальше буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

КОНВЕНЦІЙНИЙ РІК.

Під таким заголовком у 9-му числі „Свободи" появилася редакційна стаття, в якій завчасу звертається ширшому загалові, членам У. Н. Союзу, увагу на те, щоби при виборі делеґата чи делеґатів на цьогорічну конвенцію нашої орґанізації вибирати якраз таких людей, що визнаються на справах нашої орґанізації, що знають її традицію, а головне, — дорожать нею.

У згаданій статті апелюється теж до тих наших членів, які часто можуть бути і заслужені та зовсім добре надаватися на делеґата, щоб вони не занадто огірчувалися, коли при виборах перепадуть. Спосіб „демократичного правління" є той, у якому більшість рішає. Цій більшості повинні підчинитися всі, без огляду на вислід виборів.

Нема сумніву, що зі змістом згаданої статті свідомий українець вповні погодиться. І коли навіть якийсь член має повні кваліфікації на делеґата, то можна надіятися, що він не покине орґанізації лиш тому, що при виборах перепав. Це було би пустим і нерозважним кроком, який розєднував би нашу орґанізаційну солідарність.

Бо фактом є, що не всі члени якогось відділу У. Н. Союзу можуть їхати на конвенцію. Може їхати тільки один або два. А у відділі може бути значно більше здібних і працьовитих людей ніж два. Решта не може їхати. З цим фактом треба числитися.

Слід би було на тому місці звернути увагу на ще одно явище, та над ним застановитися. По наших місцевих товариствах і братствах практикується такий звичай, що коли якийсь член перед виборами забирає часто голос та висказує свою гадку на ріжні справи, то члени відразу його підозрівають, що він наставляється на делеґата. А далі, звичайно розпочинається проти такого „смільчака" нагінка й звичайно він при виборах перепадає. Таке буває не по всіх товариствах, але буває часто. З цього слід нам теж вилікуватись. Бо час виборів це час, щоб висказатись отверто про ріжні справи. Та з другого боку ті, що перепадуть, не повинні брати собі цього до серця, бо при других виборах вони можуть вийти.

Михайло Беля,
Асторія, Н. Й.

У мадярській робітні.

— Це справді гарний цей твій останній образ! — каже маляр до товариша. — Я запізнайомився з багатим анґлійцем, який упевняв мене, що радо дав би 20,000, щоби тільки міг побачити цей образ.

— Справді? Деж цей меценат? Що він за один?!

— Це той сліпий міліонер, що приїхав до нашого міста.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

З діяльности У. А. Горожанок.

Дня 2. січня ц. р. відбулися річні збори товариства Українсько-Американських Горожанок. По відчитанню річного звіту виявилося, що праця товариства за останній рік дала гарні моральні і матеріяльні висліди. Каса товариства збільшилася втроє, попри те, що вислано $100 на народні цілі. Стверджено, що за той час збільшилися серед членок товариства жертвенність, патріотизм та щире відношення до рідного краю.

Впродовж минулого року влаштовано низку відчитів про наших визначних людей, особливо жінок, які багато причинилися до піднесення духового і культурного рівня горожанок.

У виділі зайшла цього року зміна, бо бувша голова, пані В. Рутецька, уступила, а на її місце вибрали паню М. Головату. Секретаркою осталася пані О. Штогрин, а скарбничкою пані Р. Кісь. Як кожного року, так і цього збори закінчено приладженою урядом гостиною, на якій пані Штогрин була тостмайстеркою. Вона покликала по черзі жінок до слова, які загально висказували своє вдоволення з розвитку товариства. Підбадьорені добрими успіхами уряду, приявні обіцяли на цей рік ще краще працювати. На цій забаві зібрано на пресовий фонд „Жіночої Долі" $13.75. Зложили по $1: В. Рутецька, О. Штогрин, Е. Слободян, Андрушко, Головата, Сивуляк, Рудакевич, Е. Рій, Костик; по 50 ц.: Н. Дубас, Филипкевич, Пилипів, Н. Штогрин, Шманда, Вишиванюк, Н. Рій, Кісь, Бабяк; Чопик 25 ц.

О. Штогрин.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ШІКАҐО, ІЛЛ. Сестр. Пресв. Богородиці, від. 33, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членниць, що річні збори відбудуться в неділю, 24. січня, в годині 3-тій пополудні, в гали церковній. Просимо всіх членниць явитись на ті збори, бо старий уряд і контрольна комісія здадуть звіт з минулого року. Буде вибір нового уряду і інші важні справи до полагодження. — Анна Дзюрдзевеч, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Михайла, від. 159, повідомляє своїх членів, що річні і звичайні місячні збори відбудуться в неділю, 24. січня, в годині 2-гій пополудні, в гали Укр. Українського Горож. Клюбу, 608 В. Лакавана Еве. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо буде справоздання уряду, вибір нового уряду і вибір делеґата на конвенцію. Просимо довгуючих членів, щоб прийшли і вирівняли свій довг, бо інакше будуть суспендовані. — М. Камінський, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 104, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що збори відбудуться 24. січня, точно в годині 3-тій пополудні, в Народ. Домі. Просимо всіх членів прийти на ці збори, а довгуючих просимо прийти і вирівняти свої залеглости. Членів, котрі мають у своїй родині ще таких, що неналежать іще до У. Н. Союзу, просимо вписати на цих зборах. — М. Бітів, предс.; І. Ворона, кас.; Г. Мисак, секр.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

На народні цїли.

На місячних зборах Українського Демократичного Жіночого Клюбу відділу Союзу Українок ухвалено виасиґнувати з каси $25, призначуючи $10 на Рідну Школу і по $5 на політичних вязнів, інвалідів та Лемківщину. З тої суми $20 вислано через Обеднання, а $5 передано для Комітету Лемківщини.

Е. Дмитрів, голова.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Коляда на народні цїли.

На горі міста Ню Йорку існує бр. св. Андрея, від. 66 У. Н. Союзу. Це братство основали ще тому 33 роки українські імігранти, що прибули з краю, з лемківських повітів. За час свого існування братство вислало на ріжні народні цїли коло $4,000 та завжди брало активну участь у кожній громадській праці, що була звернена в користь Рідного Краю. Та, не зважаючи на те, трапляються ще й тепер такі українці, головно з долини міста, які ставляться байдуже до нашої праці та стараються робити якусь ріжницю між собою і нами, так начеб ми були інші українці. Очевидно не відноситься це до загалу, але фактом є, що таке трапляється. І хоч це нам прикро нераз почути, то ми стараємося не звертати на це уваги, а робимо те, що ми всі, як українські імігранти поневоленого народу, повинні робити, а саме, помагати матеріяльно й морально Рідному Краєві. От цього року на річних зборах, на внесення гром. І. Чачуни, члени братства ухвалили призначити з каси $25 та поділити ту квоту по рівній части на визвольну боротьбу, інвалідів та політичних вязнів. Опісля на внесення гром. Д. Павлика члени зложили коляду в сумі $27 на Рідну Школу. Отже разом вислано через Обеднання $52 на вище згадані цїли. Жертвували: Д. Павлик, Д. Курник, Л. Фединяк, І. Ференчак, Ф. Стефанів, П. Зятик, І. Чачуна, В. Глют і В. Дичко по $2; по $1: Д. Шумельда, Т. Гнат, І. Лазорчик, Н. Фединяк, С. Луців, Й. Кальбран і Д. Биндас; по 50 ц.: Т. Дубас, І. Павлик, Я. Цомпель і В. Павлик.

І. Буґера, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ.

На Рідну Школу.

Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, від. 94 У. Н. Союзу, ухвалило призначити з каси та вислати через Обеднання $10 на Рідну Школу.

СТЕМФОРД, КОНН.

На боротьбу і політичних вязнів.

Так склалося цього року в нашій громаді, що жертви з Листопадового Свята не пішли до Обеднання, як це бувало, але не з вини громади і жертводавців. Щоб одначе встоятися далі в однім солідарнім національнім фронті, свідоміші громадяни і Братство св. Арх. Михаїла та Український Ситизенський Клюб зібрали $41 і вислали до Обеднання з призначенням по половині на бойову акцію і політичних вязнів. Жертвували: Український Горожанський Клюб $15; Братство св. Арх. Михаїла $10; по $1: Н. Коба, Н. Ковут, С. Куривчак, С. Панасюк, В. Корий, Й. Тирчек, С. Лисобей, В. Блащук, М. Блащук, А. Кругляк, М. Словінський, Й. Якимів, І. Кресан, А. Городицький, А. Гайник, І. Чировський.

Микола Ковут.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 6-го січня 1937 р. помер ТЕОДОР ЗУЛЬ, член Бр. св. Стефана, від. 221 У. Н. Союза, в Шікаґо, Ілл. Похорон відбувся 11. січня при участи членів бр. св. Стефана, родини і знайомих, котрі віддали останню прислугу покійному з дому жалоби до української гр. кат. церкви св. Николая, а опісля на український цвинтар. Покійний лишив дружину, трьох синів й одну дочку. Походив зо села Тростянець, пов. Долина, Західня Україна. Покійний був добрим Союзовцем і щирим українцем, а свідоцтвом того його діти, що дуже гарно говорять українською мовою й інтересуються українськими справами; треба вірити, що підуть слідами бл. п. свого батька і стануть членами У. Н. Союзу.

Вічна Йому Память.

Т. Шпікула, секр.

ЙОНКЕРС, Н. Й.

Коляда на Рідну Школу.

З цьогорічної коляди переслано до Обеднання $20.15 з призначенням на Рідну Школу.

БУРЛІНГТОН, ВЕРМОНТ.

Коляда на народні цїли.

Гром. Іван Загоруйко переслав до Обеднання коляду від себе в сумі $10, від Марії Довгань $2 і від П. Гудими $1, разом $13, призначуючи $5 на Рідну Школу і по $4 на інвалідів та політичних вязнів.

НАЙКОРОТША ВІЙНА У СВІТІ.

Ця війна вибухла була тому 40 літ, себто 1896. Видав цю війну султан Занзібару британському королеві. Зараз після виповідження війни британський кружляк, що був недалеко Занзібару, став обстрілювати султанову палату та кількома добре вціленими стрілами втопив одинокий занзібарський воєнний корабель, що був недалеко. Так то війна тревала 37 хвилин від хвилини виповідження. Султан після перших бомб зараз покинув свою палату та приказав вивісити на палаті білий прапор. Добре булоб, щоби війни у будуччині, коли вже мусить до них прийти, тревали найбільше стільки, скільки „занзібарсько-англійська" війна.

На сходах.

— Скажіть мені, будь ласка, чи то правда, що стара Картушинська . . .?

— Певно що правда.

— Хто то був би бодай подумав?!

— Щодо Картушинських я в усе повірила би! Одначе що такого сталося?

— Померла . . .!

— Ну, бачите, пані.

Нова наймичка.

Пан вертається до дому. Відчиняє йому нова наймичка.

— Чи був тут хто? — питається.

— Так, був якийсь молодий пан і питався, чи пана нема дома.

— А Ганя що йому сказала?

— Я сказала, що пана нема дома.

— А він що відповів?

— Нічоґо. Скрикнув лише: А то знаменито!

— Гм! І потім забрався?

— Ні. Сидів у пані цілі дві години.

Дві помилки.

Мекферсон дістав при виплаті 10 шилінґів забагато. Вдоволений сховав гроші в кишеню. На другий місяць виплатили йому десять шилінґів замало. Мекферсон зчинив крик. Справдили конто та відкрили причину нинішньої меншої виплати.

— Бачите, — сказав бухгальтер — за першим разом ви нічого не говорили, а тепер зчиняєте бешкет!

— Так, — відповідає Мекферсон — через дурну помилку не буду чейже зчиняти авантури, та коли така історія трапляється вже вдруге, то що інше...

Маляр розложив приладдя на пасовищі та малює корови. Пасовищем переходив жид, заглянув на малюнок і каже:

— Я перепрошую вас, пане маляр. Ви намалювали корови, а побіч став. А тут в дійсности нема ніякого ставу.

— Так, — згодився маляр. — Одначе я працюю тут від семої години рано, сонце прaжить, то я зробив став, щоб відсвіжитися.